

דף סה.

עין משפט א.ב.ג.

יו"ד סימן פב פעיף ב

ב. כל שבקי באותן מינים ובשמותיהם ^ה הרי זה אוכל כל עוף אחר ואינו צריך בדיקה. ועוף טהור נאכל ע"פ המסורת, והוא שיהיה דבר פשוט באותו מקום שזה עוף טהור.

ג. נאמן הצייד לומר עוף זה התיר לי רבי הצייד ^ו ובלבד שיוחזק אותו צייד ^ז שהוא בקי במינים הטמאים האמורים בתורה ובשמותיהם.

ד. מי שאינו מכיר עופות הטמאים ובשמותיהם בודק בסימנים אלו, כל עוף שהוא דורס ^ח ואוכל בידוע שהוא ממינים הטמאים ואם אינו יודע אם עוף זה דורס אם לאו אם כשמעמידים אותו על חוט חולק את רגליו שני אצבעותיו לכאן ושנים לכאן או שקולט מן האויר ^ט ואוכל בידוע שהוא דורס וטמא.

ה. אם ידוע שעוף זה אינו דורס יש עוד ג' מיני טהרה ^י שיש לו אצבע יתירה ^כ, והזפק, וקורקבנו נקלפים ביד להוציא אם אינו נקלף אלא

ה. תרתי בעינין גם בקי באותם מינים ומכירים וגם בשמותם. כף החיים אות ב'.

ו. אבל רבי החכם אינו נאמן, כך היא בחולין ס"ג ע"ב. מ"מ אם ת"ח מעיד שעוף זה טהור ע"פ המסורת נאמן ובפרט בזה"ז שאין לנו אלא לסמוך ע"פ המסורת. ש"ך ס"ק א'. ומיירי בעוף שאין אדם מכיר אותו במקום זה וע"כ נאמן הצייד.

ז. היינו רבו הצייד. ש"ך ס"ק ב'.

ח. פי' שנועץ ציפורניו בבעלי חיים ודורסן. ש"ך ס"ק ג'. אבל ר"ת והרשב"א פירשו היינו שדורס ואוכל חי מיהו אכילת זבובים ושקצים חיים לא חשבינן ליה לדורס ואוכל. ורש"י כתב שכל עוף שנותן רגלו על האוכל כשהוא אוכלו שלא ינוד ולא ינטל כולו בפיו היא דרוסה, וכן דעת הרמב"ם בפ"י המשנה ונפ"מ האידנא דאם יש לנו מסורת לאוכלו וראינו שדורס הקבלה בטעות היא דיש להחמיר בכל הפירושים. כף החיים אות ו'.

ט. כשמשליכין לו אוכל הוא קולטו באויר לפיו, ואינו מניחו לארץ קודם. כ"כ רש"י בחולין ס"ה ע"א.

י. וד' סימנים הם בכללותם יחד עם דורס, והאר"י ז"ל בפ' ראה בשער הפסוקים נתן בהם רמז "צפור" באותיות השניות, צ' מציפור רומז אצבע, פ' מציפור רומז לזפק, ואות ו' מדור"ס, ואות ר' מקרקב"ן.

כ. י"א דכל שיש לו ד' אצבעות זהו אצבע יתירה לפי שיש עופות שאין להם יותר משלוש אצבעות ואין זה נכון, ורש"י פירש האצבע שאחורי האצבעות וגם זה אינו מחזור

בסכין. היה הזפק או הקורקבן חזק ודבוק והניחו בשמש ונהיה רפוי ונקלף ביד הרי זה סימן טהרה.

ב. ו. אע"פ שיש לו ג' מיני טהרה אלו אין לאכלו לפי שאנו חוששין שמא הוא דורס אלא א"כ יש להם מסורת^ל שמסרו להם אבותיהם שהוא טהור.

עין משפט ד.ה. יו"ד סימן פה סעיף א

א. כל שיש לו ארבע רגלים^מ, וארבע כנפים, וכנפיו חופין את רוב אורך גופו ורוב הקיפו, ויש לו שני כרעים לנתר בהם, דהיינו לקפוץ ממקום למקום, אפי' אין לו כעת אבל עתיד לגדלם^ז לאחר זמן, אינו מותר אלא א"כ שמו חגב^ס או שיש להם מסורת ששמו חגב.

והעיקר כמו שכתב הר"ן והרא"ה שהאצבע האמצעי שבאותן ג' האצבעות היא גדולה ויתירה מחברותיה והיא קרויה אצבע יתירה. כ"כ הפר"ח אות ו'.
ל. ואם יש מסורת שהוא טהור א"צ לבדוק שאר סימנים וכל כמה שלא ראינו שדורס טהור הוא, וכתב הש"ך שדין זה אמת לכל השיטות. ש"ך ס"ק ו'. ודורס יש להחמיר ככל הפירושים באות ה'. וכן אם ראינו שקולט אוכל מן האויר אין לסמוך על המסורת. כ"כ הלבוש, וכף החיים אות י"ב. והש"ך בנה"כ כתב דיש ציפור דרוור טהור ויש ציפור דרוור טמא, מיהו ציפור קטן הדר בבתיים וקורין אותו בערבית עצפוו"ר המנהג לאכלו, כמ"ש בסי' מ"ב, ובכף החיים שם אות ע"ו. ועיין עוד בכף החיים כאן מאות י"ד-כ"ו.
מ. ממשנה חולין נ"ט וכדתנא דבי ר' ישמעאל בדף ס"ה וגמ' שם, ואין חילוק אם ראשו ארוך ויש לו זנב. ש"ך ס"ק א'.
נ. לומדים זה ממה שכתוב "אשר לא כרעים" הלא באלף משמע שאין לו עכשיו, ב"י. ואפי' אין לו כל הד' סימנים הללו ועתיד לגדלם לאחר זמן טהור. כ"כ הכנה"ג. בהגהות הטור.

ס. והצייד נאמן, כמו בסי' פ"ב, לגבי עוף. רמב"ם. ש"ך ס"ק ב'.
 ועכשיו נהגו שלא לאכול שום חגב אפי' בידוע ששמו חגב לפי שאין אנחנו בקיאים בשמותיהם. כ"כ הט"ז בס"ק א'. כנה"ג בהגב"י אות ג', וחכמת אדם בכלל ט"ל אות א'.
 ועתה שאין אנו אוכלים כי אם ע"פ המסורת כל חגב שיש לו ד' סימנים אלו ספיקא הוי ולא ודאי ונפ"מ כשיש עוד ספק הוי ספק ספיקא. כף החיים אות ה'.
 והרבה מקומות בספרד אוכלים אותו. כ"כ הרשב"א בתה"ב וכן המנהג בתימן וא"כ הספרדים והתמנים ההולכים למקום שאין אוכלים אותם יכולים לאכלם ע"פ המסורת שלהם, כמו בסי' פ"ב סעיף ד' לגבי עופות.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com